

Broedvogelatlas van Noord-Holland

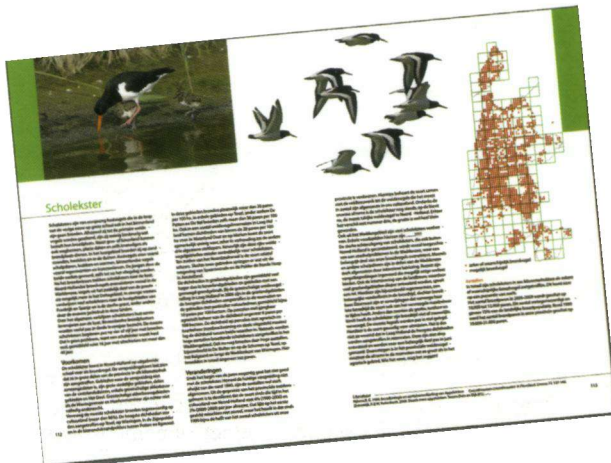
In 1990 verscheen het overzicht van de Broedvogels van Noord-Holland. Na twintig jaar komt er een vervolg. De Atlas van Broedvogels van Noord-Holland wordt een boek van bijna 400 bladzijden.

Na een inleiding over het veranderende landschap en de gevolgen voor de broedvogels, krijgt elke soort per twee pagina's aandacht.

Van elke soort is er een beschrijving waarin de veranderingen aan de orde komen. Op basis van de inventarisaties door de vogelwerkgroepen die werken onder de paraplu van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen in samenwerking met Noord-Hollands Landschap, is er een overzichtskaartje van de provincie dat duidelijk aangeeft waar de broedvogels de afgelopen vijf jaar voorkomen. Een prachtige foto en tekening completeren de soortbeschrijving. De soortbeschrijvingen zijn geschreven door diverse deskundigen in de provincie.

De atlas zal op 11 december 2010 worden gepresenteerd. Dan zal het eerste exemplaar worden aangeboden in gebouw Aristo nabij het Station Sloterdijk in Amsterdam.

Tot 1 juni 2010 is het nog mogelijk één van de laatste 48 soorten te sponsoren. De naam van u of van een eventuele stichting of bedrijf komt dan onderaan de pagina van de betreffende soort. Een particulier sponsort de atlas met € 150,00 en niet commerciële stichtingen kunnen dit doen met een bijdrage van € 250,00. Voor

Korte Mededelingen

commerciële bedrijven zijn diverse mogelijkheden. Zie het kader voor de lijst van soorten die u nog kunt sponsoren. Het boek is tegen de voorintekensprijs te bestellen via de website van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen: <http://www.samenwerkendevogelwerkgroepennh.nl> of door een e-mail met uw naam en adres te sturen aan: broedvogelatlasnh@hotmail.com. Het bedrag kunt u dan overmaken op rekeningnummer: 678363501 ten name van SVN.

Ook is het mogelijk via *het Vogeljaar* het boek te bestellen. Stuur daarvoor een e-mail naar wawerkman@hotmail.com met uw gegevens. U kunt aangeven dat u het boek zal gaan afhalen bij één van de 14 vogelwerkgroepen in de provincie Noord-

Holland. De prijs is dan € 19,50. Het bedrag kan worden overgemaakt op ING-rekening 4325 ten name van Penningmeester Vogelkalenderfonds te Hedel. Geef bij het bestellen ook duidelijk aan bij welke vogelwerkgroep u het boek wilt afhalen. Wij kunnen het boek ook per post toezenden. Daarvoor betaalt u € 4,50 extra voor de verzendkosten. De totale prijs is dan € 24,50. Geef bij het bestellen duidelijk het verzendadres aan. Na 11 december wordt het boek toegestuurd als u dit aangegeven hebt of is het af te halen bij de vogelwerkgroep van uw keus. Voor alle informatie kunt u terecht bij de fondswerver van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN): Peter C. Meijer Mossel 16, 1775 JB Middenmeer, (0227) 50 35 59.

Nog te sponsoren soorten

Wie het Broedvogelatlas-project wil sponsoren, kan nog kiezen uit de volgende soorten:

01	Knobbelzwaan	25	Grote Lijster
02	Canadese Gans	26	Sprinkhaanzanger
03	Wintertaling	27	Rietzanger
04	Zomertaling	28	Bosrietzanger
05	Smient	29	Kleine Karekiet
06	Wilde Eend	30	Spotvogel
07	Tafeleend	31	Grasmus
08	Kwartel	32	Tuinfluiter
09	Fazant	33	Baardman
10	Patrijs	34	Glanskop
11	Kwartelkoning	35	Matkop
12	Zwartkopmeeuw	36	Kuifmees
13	Kokmeeuw	37	Koolmees
14	Kleine Mantelmeeuw	38	Boomklever
15	Zilvermeeuw	39	Boomkruiper
16	Holenduif	40	Buidelmees
17	Houtduif	41	Europese Kanarie
18	Zomertortel	42	Vink
19	Koekoek	43	Sijs
20	Boompieper	44	Kneu
21	Engelse Gele Kwikstaart	45	Kleine Barmsijs
22	Witte Kwikstaart	46	Roodmus
23	Rouwkwikstaart	47	Rietgors
24	Zanglijster		

Sponsoren kan via de website van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland: <http://www.vogelwerkgroepennh.nl>. Daar kiest u 'sponsoring'. Wie geen toegang heeft tot internet kan met P.C. Meijer contact opnemen. Adres: Mossel 16, 1775 JB Middenmeer, (0227) 50 35 59.

Gaat de Kievit de Grutto achterna?

Dat het niet goed gaat met de Grutto is bekend. Minder bekend is de dramatische achteruitgang van de Kievit. Nog tref je deze meest bekende weidevogel vrijwel overal aan in Nederland, van de natte veenweidegebieden tot de droge zandgronden, maar voor hoe lang nog? Onlangs heeft Landschapsbeheer Nederland de Weidevogelbalans 2010 gepubliceerd. Dat rapport laat zien dat de Kievit de laatste vijf jaar jaarlijks gemiddeld met ruim vijf procent achteruit gaat. Met dat tempo hebben we over tien jaar nog maar vijftig procent van de huidige populatie over! Daarnaast is de Kievit niet alleen belangrijk voor Nederland, Nederland is ook belangrijk voor de Kievit: in ons land broedt maar liefst vijftientig procent van de Europese kievitpopulatie.

Oorzaken achteruitgang niet duidelijk

De oorzaak van de achteruitgang van de Kievit is minder duidelijk dan bij de Grutto. Maar er zijn wel aanwijzingen dat de Kievit in elke fase van zijn leven talloze gevaren moet trotseren. Van het niet uitkomen van eieren doordat ze worden opgegeten door roofdieren, tot een mogelijk lagere overlevingskans door voedselgebrek en roofdieren, tot onveiligheid door jacht in overwinteringsgebieden in zuidelijk Europa.

Maatregelen voor betere overleving

'De reproductie van de Kievit moet echt omhoog', stelt weidevogelexpert Aad van

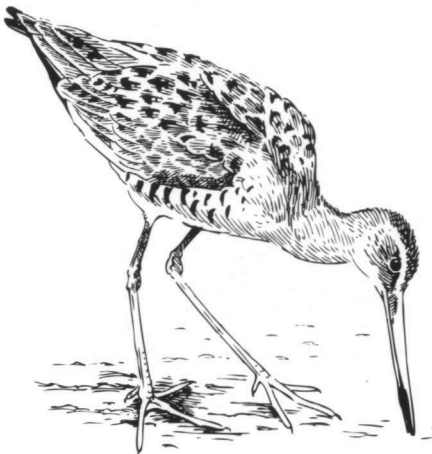

Paassen van Landschapsbeheer Nederland. 'Het overleven van de legsels kan verbeterd worden door de volgende maatregelen. Ten eerste door het handhaven van het open landschap zodat roofdieren zich minder thuis voelen in het gebied en weidevogels zich beter kunnen verdedigen. Ten tweede kunnen de weidevogelvrijwilligers die nesten beschermen beter geïnstrueerd worden om zorgvuldig en selectief werken om de predatiekans niet te verhogen,' aldus Van Paassen.

'Zeker zo belangrijk is dat we ervoor zorgen dat de kievitkuikens groot worden. Dat kan door het creëren van speciale 'kievitstroken': dat zijn (delen van) akker- of weidepercelen met een wisselende vegetatiestructuur, waar kievitkuikens (en kuikens van andere weidevogels) voldoende voedsel vinden en veilig zijn tegen roofdieren', zegt Van Paassen.

Maatregelen buiten subsidiegebieden

Belangrijk knelpunt voor de uitvoering van genoemde maatregelen is dat het merendeel van de Kieviten in Nederland buiten de gesubsidieerde weidevogelgebieden voorkomt. Hier is nu dus geen financiering voor maatregelen voor Kieviten beschikbaar. Kievitbeheer is gelukkig wel relatief goedkoop. Voor bovenstaande maatregelen is per hectare minder geld nodig dan bij de Grutto omdat de Kievit zijn jongen weet groot te krijgen in een kleiner gebied dan de Grutto. Daar kunnen tevens weidevogels zoals Veldleeuwerik en Graspieper van profiteren. Het is wenselijk dat provincies ook geld reserveren voor maatregelen buiten de

bestaande gesubsidieerde gebieden. Hier ligt ook een rol voor gemeenten. Te denken valt aan afspraken met boeren via vrijwilligersgroepen waarbij de financiering plaatsvindt uit middelen van gemeente en provincie.

Goed voorbeeld

Een goed voorbeeld is de gemeente Leudal in Limburg die structureel middelen op de begroting heet gezet om het behoud van weidevogels ook vorm te kunnen geven buiten de gesubsidieerde weidevogelgebieden. Dit voorbeeld verdient lof en navolging, zodat iedere Nederlander kan blijven genieten van Kieviten en andere weidevogels in zijn eigen omgeving.

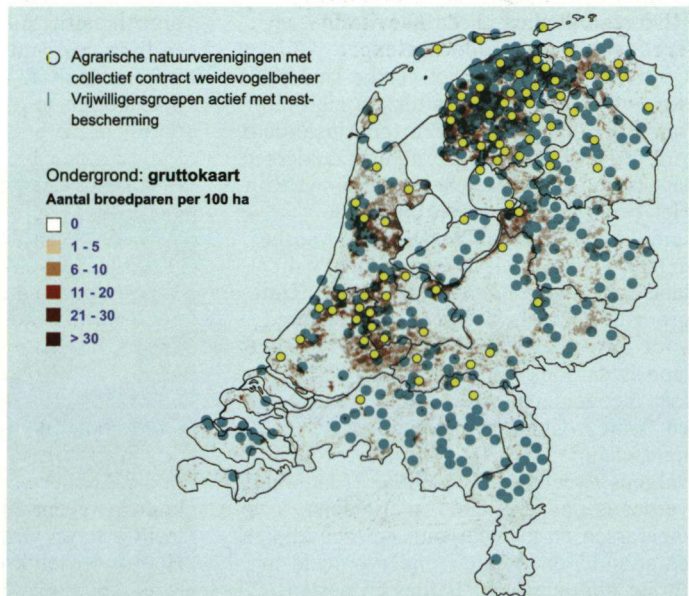
Bron tekst: Nieuwsbericht van Landschapsbeheer Nederland; illustraties: Ed Hazebroek.

Weidevogelbalans 2010

Het gaat nog steeds niet goed met de Nederlandse weidevogels, blijkt uit de onlangs verschenen Weidevogelbalans 2010, uitgegeven door Landschapsbeheer Nederland, Sovon Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland. Het is voor het eerst dat er een speciale Weidevogelbalans uitkomt, die specifiek ingaat op deze bijzondere groep vogels dan de reeds bestaande Vogelbalans.

Hoewel het rapport een tamelijk somber beeld geeft, is wel een lichtpuntje, want uit onderzoek komt steeds duidelijker naar voren aan welke randvoorwaarden weidevogelgebieden moeten voldoen. Voor Grutto's betekent dat voldoende goed 'kuikenland'. Dat is grasland waar gruttokuikens voldoende voedsel kunnen vinden om groot te worden. In een aantal gebieden lukt het dit te realiseren. De grote uitdaging voor het nieuwe Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) is om alle goede weidevogelgebieden hiervoor optimaal in te richten en te beheren en daarbij ook de specifieke eisen van de andere weidevogels in het oog te houden. Dit subsidiestelsel gaat in 2010 van start en is de opvolger van een landelijk subsidiestelsel dat vanaf 2000 van kracht is geweest. Het aantal broedparen van vooral de steltlopers onder de weidevogels gaat nog steeds achteruit. De afname bij soorten als Grutto, Kievit en Scholekster bedraagt jaarlijks circa vijf procent. Met zangvogels zoals Veldleeuwrik gaat het ook niet goed, maar enkele eenden- en ganzensoorten zoals Krakeend en Grauwe Gans nemen wel in aantal toe. Lang niet alle eieren komen uit. Uit de legselgegevens die de circa 11.000 vrijwilligers jaarlijks verzamelen, valt op te maken dat vanaf 2000 het uitkomstresultaat van legfels bij Kievit en Scholekster is

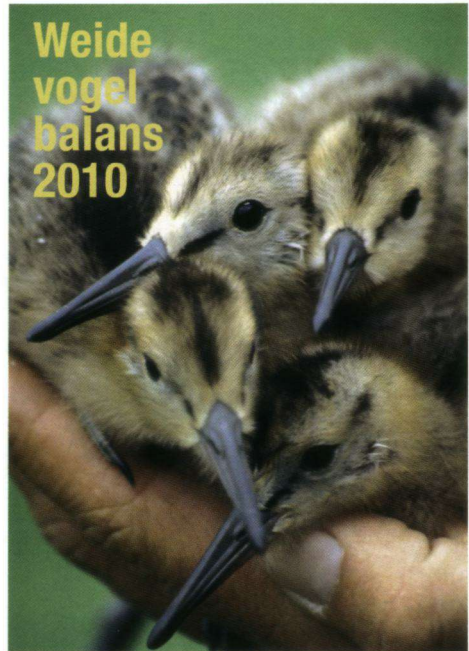
Jaarlijks beschermen zo'n 11.000 vrijwilligers nesten van weidevogels. In de belangrijkste weidevogelgebieden hebben veel boeren zich verenigd in agrarische natuurverenigingen en worden beheercontracten afgesloten, vanaf 2010 op basis van SNL. Ook buiten deze gebieden, verspreid over het hele land, zetten jaarlijks veel vrijwilligers zich echter in voor het behoud van weidevogels. Bron: Weidevogelbalans 2010.

afgenomen. Vooral in de zandgebieden van Oost- en Zuid-Nederland. Dat effect wordt deels veroorzaakt doordat daar meer eieren worden gepreedeerd door vogels en zoogdieren.

Helaas sterft een groot deel van de uitgekomen kuikens, doordat er in modern grasland vaak te weinig voedsel en schuilgelegenheid te vinden is. Vooral de omvang en de kwaliteit van graslandpercelen als opgroeigebied voor kuikens is van doorslaggevend belang voor het behoud van weidevogels zoals de grutto. In projecten zoals Nederland Weidevogelrijk is door boeren en terreinbeheerders in een aantal gebieden hiermee geëxperimenteerd. Het vereiste voortplantingssucces om de populatie op peil te houden, wordt in sommige gebieden gehaald. Dat zijn er echter nog te weinig om de achteruitgang te stoppen.

De Weidevogelbalans 2010 is beschikbaar op internet. U kunt het document vinden en (gratis) downloaden als PDF-document via de volgende link: <http://www.landschapsbeheer.nl/webwinkel>.

Bron: Persbericht Landschapsbeheer Nederland.